

GLOBALT FOKUS

- Folkelige organisationers udviklingssamarbejde

København, august 2018

Globalt Fokus' medlemsorganisationer takker for muligheden for at blive hørt i forbindelse med forhandlingerne om EU's næste langtidsbudget 2021-2027. I det følgende har vi en række anbefalinger til, hvordan udgiftsområdet under Heading VI: Neighbourhood and the World, der finansierer EU's nødhjælps- og udviklingsindsatser, bør udformes.

Overordnet bifalder vi, at Kommissionen med sit udspil lægger op til en prioritering af det eksterne område med en tilgang af midler og håber, at Danmark vil arbejde for at fastholde dette niveau i de kommende forhandlinger. Dog vil vi, i lyset af de store og udækkede behov i verden, anbefale, at der afsættes yderligere midler til det humanitære område. Angående det nye Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI) har vi endvidere en række bekymringer i forhold til at sikre, at EU har en retfærdig, sammenhængende og effektiv bistandspolitik til gavn for verdens fattigste.

Primært er vi bekymrede over forslaget om at strømline 12 forskellige instrumenter med særskilte fokusområder under ét bredt instrument, hvilket også går imod Europa Parlamentets Udenrigsudvalg og Udviklingsudvalgs anbefalinger¹. Strømliningen indebærer en risiko for at udvande de oprindelige instrumenters særskilte fokus med ønsket om at opnå øget fleksibilitet. Målet om at øge fleksibiliteten må ikke ske på bekostning af, at EU's eksterne arbejde funderes i langsigtede, ansvarlige indsatser forankret i principperne om udviklingssamarbejde jf. EU Traktater og den Europæiske Konsensus for Udvikling.

Her er det særligt foruroligende, at en forholdsvis stor andel af midlerne under NDICI er øremærket 'emerging challenges', mens der i formålsparagrafferne for NDICI hverken refereres til fattigdomsbekæmpelse eller opnåelsen af Verdensmålene. Det står ikke klart, hvordan NDICI vil sikre tilstrækkelige niveauer af forudsigelighed, gennemsigtighed og accountability med hensyn til EU's forpligtigelser indenfor langsigtet udvikling, demokrati og menneskerettigheder. Samtidig bør EU's forpligtigelser i forhold til politikkoherens for bæredygtig udvikling også afspejles i prioriteringerne for budgettet. Derfor har vi følgende anbefalinger:

1. Opret et egentligt, langsigtet udviklingsinstrument

Der er behov for at styrke det langsigtede udviklingsperspektiv i Kommissionens udspil. Det bør være en selvstændig prioritet for EU at bekæmpe årsagerne til fattigdom og ekstrem ulighed, samt at styrke verdens fattigste og mest sårbare modstandskraft overfor klimaforandringer, katastrofer og konflikt. Dette gøres bedst ved at etablere et selvstændigt, langsigtet udviklingsinstrument, der med eget mandat og finansiering er forankret i Verdensmålene og den Europæiske Konsensus for Udvikling. På samme måde som det selvstændige humanitære instrument kan et langsigtet udviklingsinstrument sikre kontinuitet ved at skabe stabile rammebetingelser og finansiering omkring indsatserne.

¹ Report on the implementation of the EU external financing instruments: mid-term review 2017 and the future post-2020 architecture (2017/2280(INI)), Committee on Foreign Affairs, 26.03.2018
Opinion of the Committee on Development for the Committee on Budgets on the next MFF: preparing Parliament's position on the MFF post 2020 (2017/2052(INI)), 31.01.2018

2. Opstil kriterier for prioritering af midler

I relation til ovenstående er der i det foreslåede udviklingsinstrument NDICI et uforholdsmæssigt stort fokus på migration. Vi anerkender, at migration er den måske vigtigste dagsorden i europæisk politik lige nu, og dette bør naturligvis adresseres. Men vi mener, at der i det foreslåede instrument er en risiko for, at dette migrationsfokus udvander det egentlige formål med udviklingsbistanden, og at bistanden transformeres til at varetage EU's interesser, før det varetager kerneopgaven – navnlig at bekæmpe grundårsagerne til fattigdom. Udgangspunktet for prioritering af udviklingsarbejdet bør ikke kun afhænge af, hvor mennesker migrerer fra, men hvor behovet er størst. Endvidere mener vi, at det er helt centralt, at funding til migration (og flygtninge) skal tage udgangspunkt i øget beskyttelse af mennesker, fremfor fravær af mobilitet.

I Kommissionens udspil er der ikke taget stilling til prioriteringen af de mange hensyn som instrumentet skal varetage, og dermed er der åbnet op for en politisering af bistandspolitikken, som ikke er formålstjenligt. Vi anser det derfor for nødvendigt, at der i NDICI indarbejdes en nøjagtig og afbalanceret plan med gennemsigtige udviklingsorienterede retningslinjer og kriterier for migrationsrelaterede udgifter under de geografiske og tematiske programmer. Samtidig bør der være en langt klarere opdeling og prioritering af midler i NDICI til udviklingspolitiske kerneopgaver indenfor eksempelvis sundhed og uddannelse.

3. Særskilt instrument målrettet menneskerettigheder og demokrati

I forlængelse af ovenstående ærgrer vi os over, at programmet særskilt dedikeret demokrati og menneskerettigheder er forsvundet. I store dele af verden, endda indenfor EU's egne grænser, er menneskerettigheder, ytringsfrihed og demokrati under pres. EIDHR har været et flagskib for at holde fokus på dette afgørende område i tråd med kerneprincipperne, som EU bygger på: en ufravigelig betingelse om at demokratiet opretholdes og udvikler sig indenfor Europa såvel som globalt. Dette afspejles også senest i vedtagelsen af EU's retningslinjer for menneskerettigheder for ytringsfrihed online og offline i 2014. Fri og uafhængig journalistik og medier er grundpiller i pluralistisk debat og demokratiske samfund og uden støtte hertil, både globalt og i Europa, er alle andre investeringer i bæredygtig udvikling, økonomiske fremskridt og stabilitet, der for øjeblikket er forudsat i den flerårige finansielle ramme, på spil.

EU-midler til enkeltpersoner og organisationer, der arbejder med menneskerettigheder, civilsamfundets råderum, torturofre, pressefrihed og demokrati, bør derfor være tilstrækkelige, uafhængige og upartiske. I praksis har EIDHR's detaljerede forordning været unik for implementeringen af indsatser for at støtte menneskerettighedsforkæmpere, og vi håber derfor, at Danmark vil arbejde for, at et sådant instrument separeres ud fra NDICI. Dette vil også være i tråd med anbefalingerne fra Europa Parlamentets Udenrigsudvalg². EU bør fortsat arbejde for fundamentale demokratiske rettigheder, ytringsfrihed og for at beskytte menneskerettighedsforkæmpere i partnerlande ved at bibeholde et separat tematisk instrument.

4. Bedre integrering af civilsamfundet

Civilsamfundet spiller en central rolle i forhold til at støtte EU's eksterne indsats inden for udvikling, humanitær bistand, fredsofbygning, ligestilling, samt arbejde for retsstatsprincipper, menneskerettigheder og demokrati. Det er derfor vigtigt, at EU fortsat støtter civilsamfundet, så det kan udfylde rollen som

² Report on the implementation of the EU external financing instruments: mid-term review 2017 and the future post-2020 architecture (2017/2280(INI)), Committee on Foreign Affairs, 26.03.2018

afgørende stakeholder. I den sammenhæng er vi bekymrede over, at det – særligt i den geografiske søjle – fremgår meget uklart, hvad civilsamfundets rolle og muligheder for støtte vil være. Samtlige henvisninger til civilsamfundets rolle er også forvist til bilagene, der er mindre bindende. Alle fremtidige eksterne finansieringsinstrumenter skal være så tilgængelige som muligt for en bred vifte af CSO'er, og dette bør afspejles i de regler, der regulerer dem. Ud over at yde økonomisk støtte til civilsamfundets aktører bør EU fortsat give politisk støtte, især i de lande hvor CSO'er står over for uforholdsmæssig stor indblanding i deres aktiviteter via lovgivningsmæssige og administrative hindringer eller vilkårlig indblanding fra statslige og ikke-statslige aktører.

Vi bifalder, at Danmark har arbejdet for en opprioritering af det eksterne område og opfordrer til, at Danmark i den videre forhandlingsproces placerer sig som et europæisk foregangsland, der arbejder for en tydeligere prioritering af det langsigtede udviklingsarbejde gennem opfyldelsen af Verdensmålene samt et stærkere fokus på civilsamfund og menneskerettigheder i tråd med regeringens udviklingspolitiske prioriteter i *Verden 2030*. Med tanke på at dette er EU's sidste langtidsbudget, der kan skabe rammen om implementeringen af Verdensmålene, er denne MFF af afgørende betydning. Vi ser på denne baggrund frem til at fortsætte dialogen parallelt med forhandlingsprocessen.